

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 28 lutego 2023 r.

Poz. 1876

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NPII.4131.1.181.2023 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 24 lutego 2023 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 40)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr LIV/275/2023 Rady Gminy Chełm Śląski z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy Chełm Śląski, w całości, jako sprzecznej z art. 6 ust. 2, 4 i 4a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 2519 ze zm.), dalej jako „ustawa”.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 25 stycznia 2023 r. Rada Gminy Chełm Śląski podjęła uchwałę Nr LIV/275/2023 w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy Chełm Śląski.

Jako podstawę prawną do podjęcia niniejszej uchwały Rada wskazała m.in.: art. 6 ust. 1, ust. 2, ust. 4 ustawy.

Uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 27 stycznia 2023 r.

W toku badania legalności organ nadzoru uznał, że uchwała jest niezgodna z prawem.

Organ nadzoru wystąpił do Wójty Gminy Chełm Śląski z prośbą o udzielenie informacji czy przy podejmowaniu przedmiotowej uchwały Rada działała na podstawie art. 6 ust. 4a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 2519 ze zm.). W odpowiedzi Wójt Gminy Chełm Śląski poinformował organ nadzoru, że Rada określając górne stawki opłat nie działała na podstawie art. 6 ust. 4a ustawy. Stawki opłat nie zostały zróżnicowane.

W ocenie organu nadzoru Rada w § 1 pkt 1 i 2 uchwały dokonała zróżnicowania wysokości stawek w oparciu o kryterium przedmiotowe – stawka za usługę: opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych w wysokości – 42 zł brutto za 1 m³, natomiast za usługę opróżniania osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych w wysokości – 150 zł brutto za 1 m³. Rada w tym przypadku posłużyła się kryterium nieznanym ustawie, co stanowi istotne naruszenie prawa.

W treści przepisu § 2 uchwały postanowiono, iż:

1. Określa się górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są zobowiązani do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

2. W przypadku, gdy odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny, górne stawki opłat za usługi, o których mowa w § 2 ust. 1, określa się za jednokrotne opróżnienie każdego pojemnika lub worka w wysokości:

- 1) pojemnik 80 l – 32,00 zł brutto
- 2) pojemnik 120 l – 48,00 zł brutto
- 3) pojemnik 140 l – 56,00 zł brutto
- 4) pojemnik 240 l – 96,00 zł brutto
- 5) kontener 1100 l – 440,00 zł brutto
- 6) kontener 7000 l – 2800,00 zł brutto
- 7) worek 120 l – 48,00 zł brutto

3. W przypadku, gdy odpady komunalne nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny, górne stawki opłat za usługi, o których mowa w § 2 ust. 1, określa się za jednokrotne opróżnienie każdego pojemnika lub worka w wysokości:

- 1) pojemnik 80 l – 64,00 zł brutto
- 2) pojemnik 120 l – 96,00 zł brutto
- 3) pojemnik 140 l – 112,00 zł brutto
- 4) pojemnik 240 l – 192,00 zł brutto
- 5) kontener 1100 l – 880,00 zł brutto
- 6) kontener 7000 l – 5600,00 zł brutto
- 7) worek 120 l – 96,00 zł brutto

Organ nadzoru zwraca uwagę, iż zgodnie z przywołanym przez Radę w podstawie prawnej badanej uchwały przepisem art. 6 ust. 2 ustawy rada gminy określa, w drodze uchwały, górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi, o których mowa w ust. 1. Z kolei, zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, oraz właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, wykonując obowiązek określony w art. 5 ust. 1 pkt 3b, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez:

1) gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych lub,

2) gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w art. 9b ust. 2

- przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi.

Zakres usług, do których odsyła przepis art. 6 ust. 2 ustawy, dotyczy zatem pozbywania się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Ponadto, ustawa wskazuje dopuszczalne kryteria różnicowania wysokości górnych stawek opłat. Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy rada gminy określając stawki opłat, o których mowa w ust. 2, stosuje wyższe stawki, jeżeli odpady komunalne nie są zbierane i odbierane w sposób selektywny. Z kolei przepis art. 6 ust. 4a ustawy upoważnia radę gminy do zróżnicowania stawki w zależności od gęstości zaludnienia na danym obszarze gminy oraz odpowiednio odległości od miejsca przetwarzania odpadów komunalnych, stacji zlewnej, a także właściwości nieczystości ciekłych.

Mając na uwadze regulacje art. 6 ust. 4 i 4a ustawy należy przyjąć, iż kryterium, jakie rada może zastosować, obniżając bądź różnicując górne stawki opłat za odbiór odpadów komunalnych, ustawodawca określił w sposób jednoznaczny i może je stanowić jedynie: gęstość zaludnienia na danym obszarze gminy oraz odległość od miejsca przetwarzania odpadów komunalnych (uprawnienie do zastosowania zróżnicowanych

stawek), a także selektywna zbiórka i odbiór tych odpadów (obowiązek zastosowania niższych stawek opłat); w odniesieniu do nieczystości ciekłych przesłankę taką stanowi także: *odległość od stacji zlewnej bądź właściwości nieczystości ciekłych*. Ustawodawca nie przewidział w tym zakresie szerszej delegacji dla rady gminy. Podstawową zasadą działania organów administracji publicznej, w tym również organów jednostek samorządu terytorialnego, jest działanie na podstawie i w granicach prawa. Oznacza to, że w przypadku, gdy rada określa i różnicuje stawki opłat za określone usługi, nie może stosować kryteriów innych, niż te wskazane przez ustawodawcę.

Tymczasem, w cytowanych wyżej przepisach (§ 1 § 2 uchwały) Rada Gminy Chełm Śląski dokonała zróżnicowania górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych ze względu na wielkość pojemnika służącego do zbierania odpadów komunalnych z kolei w odniesieniu do górnych stawek opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych oraz osadów z przydomowych oczyszczalni ścieków zróżnicowała wysokość stawek w oparciu o kryterium przedmiotowe. Rada Gminy zastosowała zatem kryterium nie wymienione w ustawie. W wyroku z dnia 29 listopada 2011 r. (sygn. akt VIII SA/Wa 574/18) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie stwierdził, iż „z treści ww. przepisu wynika, że ustawodawca wskazał tylko dwie przesłanki, którymi może kierować się rada gminy przy dokonywaniu zróżnicowania górnych stawek opłat, nie przewidując w tym zakresie szerszej delegacji. Przesłankami tymi są: gęstość zaludnienia na danym obszarze gminy oraz odległość od miejsca unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Przesłanki te nie obejmują wielkości pojemnika, worka czy kontenera na odpady. Skoro więc w niniejszej sprawie dokonano zróżnicowania górnych stawek opłat przy zastosowaniu kryteriów pozaustawowych, to oznacza, że w tym zakresie zaskarżona uchwała została podjęta z przekroczeniem delegacji ustawowej, co stanowi kwalifikowane naruszenie prawa – art. 6 ust. 4a w związku z ust. 2 ustawy o czystości” (por. także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 10 maja 2012 r. sygn. akt II SA/Wr 138/12).

Uchwała określająca górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych, ze względu na generalny i powszechny charakter jej unormowań oraz z uwagi na istnienie wyraźnego upoważnienia ustawowego do jej podjęcia, stanowi akt prawa miejscowego w rozumieniu art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Rada gminy obowiązana jest ściśle przestrzegać zakresu upoważnienia udzielonego przez ustawę do podjęcia przedmiotowego aktu. Uchwała rady gminy, będąca aktem prawa miejscowego, jest jednocześnie źródłem powszechnie obowiązującego prawa na obszarze danej gminy (art. 87 ust. 2 Konstytucji RP), musi zatem respektować zakres delegacji zawartej w aktach prawnych wyższego rzędu. Zatem niewłaściwe określenie w § 1 § 2 niniejszej uchwały górnych stawek opłat skutkuje brakiem wypełnienia dyspozycji wymienionych wyżej przepisów art. 6 ust. 2 i 4 ustawy. Uchwała nie zawiera bowiem minimum postanowień, które zgodnie z przepisami powinna określać, a zatem nie realizuje w pełni upoważnienia wynikającego ze wskazanych przepisów.

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż uchwała Nr LIV/275/2023 Rady Gminy Chełm Śląski z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy Chełm Śląski, została podjęta z istotnym naruszeniem obowiązującego prawa, co czyni stwierdzenie jej nieważności w całości uzasadnionym i koniecznym.

Pouczenie

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego

Iwona Andruszkiewicz